

- DIONISIOS STURIS -

Kalá, kalá

ilustrowata DOMINIKA
CZERNIAK-
CHOJNOCKA

GRECZA DLA DOCIEKLIWYCH

DWIE SIOSTRY

Dionisios Sturis

ilustrowała
Dominika Czerniak-Chojnacka

Wydawnictwo Dwie Siostry
Warszawa 2023

5

Grecja ma pecha – a przynajmniej peszka. Peszek Grecji polega na tym, że większość ludzi kojarzy ją głównie albo ze starożytnością, albo z wakacjami. Kiedy odwiedzają Grecję, przypominają sobie nagle, czego uczyli się w szkole: „A tak, mitologia, Zeus i Afrodyta, *Odyseja* i *Iliada*, Sokrates i reszta filozofów, antyczne amfiteatry, Akropol, Partenon!”. Niektórzy myślą, że właśnie taką Grecję zobaczą – i takiej będą szukać, odwiedzając stanowiska archeologiczne, ruiny dawnych świątyń i muzea (zob. s. 108). Inni wysiądą z samolotu na małym lotnisku na którejś z wysp i przez dwa tygodnie będą się smażyć na plaży, pływać w morzu i zjadać smakołyki w hotelowej restauracji (zob. s. 30).

Ale Grecja to coś więcej niż tylko **anty**k i **upa**lne **la**to. Oczywiście Grecy nie odcinają się od starożytności – są dumni z tego, że ich przodkowie wymyślili demokrację, że napisali wspaniałe dzieła,

że ślady greki można odnaleźć w innych językach – także w polskim (zob. s. 27). Ale jednocześnie uważają, że to tylko część „greckości”, i chcą, by zagraniczni goście odkryli także inne oblicza ich kraju. Na przykład powolny i spokojny grecki **styl życia** – **sigá, sigá** (zob. s. 49) – grecką miłość do **muzyki** i tradycyjnych **tańców** (zob. s. 39) czy **grecką kuchnię**, uchodzącą za jedną z najzdrowszych i najsmaczniejszych na świecie (zob. s. 148).

Kreszczka nad literą oznacza, że to na tę literę pada akcent (piszemy **sigá**, czytamy sigA). Jeśli w jakimś słowie nie ma litery z kreszczką, wymawiamy je z polskim akcentem (piszemy **mati**, czytamy mAti). Uwaga, greckie **g** brzmi jak coś pomiędzy **g** i **h**, a greckie **t** trochę jak angielskie **th**.

Czego jeszcze zazwyczaj nie wiemy o Grecji? Że jest największym na świecie producentem naturalnych **gąbek** (zob. s. 112) – może macie taką w łazience? Że na wyspie Hydra obowiązuje całkowity zakaz jeżdżenia samochodami – zastępują je **osły**. Że Grecy częściej dają sobie prezenty na imieniny niż na urodziny. Że są bardzo przesądni i dlatego zawsze mają przy sobie **mati** – oko proroka (zob. s. 57).

Wcale nie jest łatwo dobrze poznać Grecję, bo choć to mały kraj, każdy jego region i każda wyspa to w pewnym sensie osobny mikroświat – ma własne tradycje, własną historię, własną kuchnię i oryginalne tańce, a jego mieszkańcy często mówią **z lokalnym akcentem**. Kreteńczyk (Grek z Krety)

bez najmniejszego problemu dogada się z Greczynką z Korfu, choć pewne rzeczy będą musieli sobie wytłumaczyć, ale kiedy góral z miasta Metsowo pojedzie do dalekich Aten, może się tam poczuć jak za granicą. Jeśli wybieriecie się na północ Grecji, zobaczycie przyrodę podobną do polskiej – gęste **lasy**, a w nich dziki, wilki i niedźwiedzie. A jeśli wylądujecie na Krecie, będzie was głaskał gorący afrykański **sirocco**, wiatr znad Sahary, który niesie ze sobą pustynny pył.

Czeka was ciekawa i nieoczywista podróż. Co więcej, dzięki niej pomożecie Grecji uporać się z jej pechem, to znaczy – peszkiem. Zatem w drogę!

8

S Z E Ś Ć
T Y S I Ę C Y
W Y S P

18

Grecja leży na południowym krańcu Europy. Szukajcie jej na mapie między Turcją, Bułgarią, Macedonią Północną i Albanią. Na pierwszy rzut oka wydaje się dość mała – to przez dziwny kształt.

Można ją podzielić na część kontynentalną, czyli **stały ląd**, oraz **wyspy**. Ląd stanowi osiemdziesiąt procent powierzchni kraju i składa się z regionów takich jak Attyka, Tracja, Tesalia, Epir czy Macedonia. Wysp jest w sumie **6 tysięcy**, jeśli liczyć także niewielkie bezludne skały wystające z wody oraz takie wysepki jak Marathos, na której żyje zaledwie kilka osób. Tych większych i gęściej zaludnionych wysp jest nieco ponad sto. Największa jest Kreta, położona daleko na południu, już blisko Afryki.

Jeśli spojrzycie na mapę fizyczną, zobaczycie **dużo gór** i **dużo morza**. Górzysta jest większość greckich wysp,

a i przez ląd ciągną się liczne górskie pasma – Rodopy, Pindos, Tajget. Z kolei od zachodu, wschodu i południa oblewa Grecję Morze Śródziemne. Zewsząd blisko do wody. Najfajniej jest pływać w morzu i jednocześnie podziwiać górskie szczyty na nieodległym horyzoncie.

Gdy zapytacie przypadkową osobę o pierwsze skojarzenia na temat Grecji, zapewne odpowie: wakacje, upał, błękitne morze, złote piaski. Ale są tu także **srogie zimy** (w niektórych miejscach można jeździć na nartach), **dzikie, rwące rzeki** w sam raz dla kajakarzy i **wspaniałe wąwozy** idealne na długie piesze wycieczki.

20

S P I S T R E Ś C I

Wstęp	5
Sześć tysięcy wysp	18
Wolność albo śmierć!	22
Alfa, beta... ..	27
Wielkie greckie wakacje	30
Święta, święta, święta	34
Korowód	39
Bardzo tłusty czwartek	44
Luz, luz	49
Teatr cieni	53
Oko proroka	57
Koraliki	62
Uliczny bazar	66
Drzewko od bogini	71
Gość w dom	74
Wszystko w kiosku	78
Na murach	82
Małe Ateny	87

Miasto-państwo	90
Igrzyska	96
Maraton	100
Marmury do zwrotu	104
Spacer po Atenach	108
Poławiacze gąbek	112
Rezydencja bogów	116
Wyspa stulatków	120
Ostatnia bogini	125
Admirałka	128
Polski pradziadek	133
Grecki świr	136
Dobry, dobra, dobre	140
Kawa po grecku	144
Za stołem	148
Słowniczek	152
Zróbcie to sami!	157

© Copyright for the text by Dionisios Sturis, 2023

© Copyright for the illustrations by Dominika Czerniak-Chojnacka, 2023

© Copyright for the Polish edition by Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2023

ISBN 978-83-8150-158-3

wydanie I

wydawnictwodwiesiostry.pl

redakcja: Karolina Iwaszkiewicz

korekta: Anna Mirkowska

skład i przygotowanie do druku: Piotr Bałdyga

druk: Edica sp. z o.o.

Wydawnictwo Dwie Siostry sp. z o.o., al. 3 Maja 2 m. 183, 00-391 Warszawa

Biblioteki, szkoły, przedszkola, księgarnie i inne instytucje
zainteresowane ofertą specjalną zachęcamy do kontaktu z działem handlowym
(marketing@wydawnictwodwiesiostry.pl, +48 577 888 278).

W serii „Świat dla Dociekliwych” ukazały się także:

Jak odczytać złe spojrzenie?
Dlaczego dziadkowie bawią się koralikami?
Skąd się wzięło słowo „alfabet”?
Czy wyspy mogą płakać?

Dziesiąty tom serii „Świat dla Dociekliwych”

zabierze was w zaskakującą podróż po Grecji.

Obejrzyście Akropol z klocków Lego i odwiedzicie kawiarnię imienia ostatniej bogini, przebiegniecie się po marmurowym stadionie i zanurkujecie z poławiaczami gąbek, poznacie waleczne kobiety i żołnierzy w spódnicach.

Grecy są bardzo gościnni. Poczęstują was kawą z rondelka i porwą do tańca, zdradzą wam tajemnicę długowieczności i pokażą, że ich kraj to dużo więcej niż antyczne ruiny i słoneczne wakacje.

Kalá, kalá – dobrze, dobrze; jedźmy!

